

www.koziej.pl

@SKoziej

2025/26

Stanisław Koziej

POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

Cz. I.

Wprowadzenie metodyczne.

Podstawy teoretyczne.

Polska jako podmiot bezpieczeństwa

PODSTAWY BEZPIECZEŃSTWA

**Co to jest
polityka?**

Polityka?

- **Polityka jako sztuka rządzenia**
- **Polityka jako sprawy publiczne**
- **Polityka jako kompromis i konsensus**
- **Polityka jako władza i dystrybucja/rozdzielanie zasobów**

**Co to jest
bezpieczeństwo?**

Pojęcia bezpieczeństwa

- **Bezpieczeństwo w sensie statycznym** - **jako stan** niezagrożonego i niezakłóconego funkcjonowania podmiotu, stan spokoju, pewności i pełnej swobody działania (**raj?** 😊)
- **Bezpieczeństwo w sensie dynamicznym** – **jako nieustanny proces** osiągania i utrzymywania warunków **akceptowalnie** niezagrożonego i niezakłócanego funkcjonowania podmiotu i swobody jego działania poprzez przeciwdziałanie zagrożeniom, podejmowanie wyzwań, redukcjonowanie ryzyk i wykorzystywanie szans (**droga do raj** 😊)

Istota bezpieczeństwa

Bezpieczeństwo to teoria i praktyka zapewniania egzystencji (przetrwania) danego podmiotu w niepewnym środowisku (zagrożenia, wyzwania, ryzyka, szanse) przy jednoczesnym zachowaniu przezeń swobody realizacji własnych interesów.

Nie tylko być, ale być sobą!

Polityka bezpieczeństwa państwa

Działalność władz publicznych na rzecz zapewniania bezpieczeństwa państwa, jego obywateli i ich organizacji w wymiarze zewnętrznym i wewnętrznym poprzez wykorzystywanie szans, podejmowanie wyzwań, redukowanie ryzyk oraz przeciwdziałanie zagrożeniom.

TYPOLOGIA BEZPIECZEŃSTWA POLITYCZNEGO

Kluczowe kategorie pojęciowe

- **interesy (narodowe), misje organizacji oraz wynikające z nich cele,**
- **środowisko (warunki) - szanse, wyzwania, ryzyka, zagrożenia,**
- **konceptcje - zasady i sposoby działań,**
- **systemy bezpieczeństwa – zasoby podmiotu wydzielone do realizacji przyjętych koncepcji, odpowiednio do tych zadań zorganizowane i przygotowane.**

EWOLUCJA

BEZPIECZEŃSTWA

Źródło: Bridgeman Art Library: „Adam i Ewa”, obraz Lucasa Cranacha Starszego, 1526

Geneza bezpieczeństwa

- **Historia bezpieczeństwa jest tak długa, jak długa jest historia ludzkości**
- **Biblijny raj - Adam i Ewa** (nie uświadomiony interes, brak celu, są wyzwania i zagrożenia - brak koncepcji i systemu bezpieczeństwa)
- **Kain i Abel** (błędnie zdefiniowany interes i cel oraz błędna koncepcja bezpieczeństwa, wraz z jej wykonaniem)
- **Potop biblijny - Noe** (dobrze określony interes i cel, prawidłowa koncepcja i skuteczny system bezpieczeństwa w postaci arki)

Ewolucja uwarunkowań bezpieczeństwa

Jak mierzyć potencjał (siłę) bezpieczeństwa?

STRATEGIE BEZPIECZEŃSTWA

**(jako fundament prawidłowej
polityki bezpieczeństwa)**

Definicja strategii bezpieczeństwa

Strategia bezpieczeństwa to

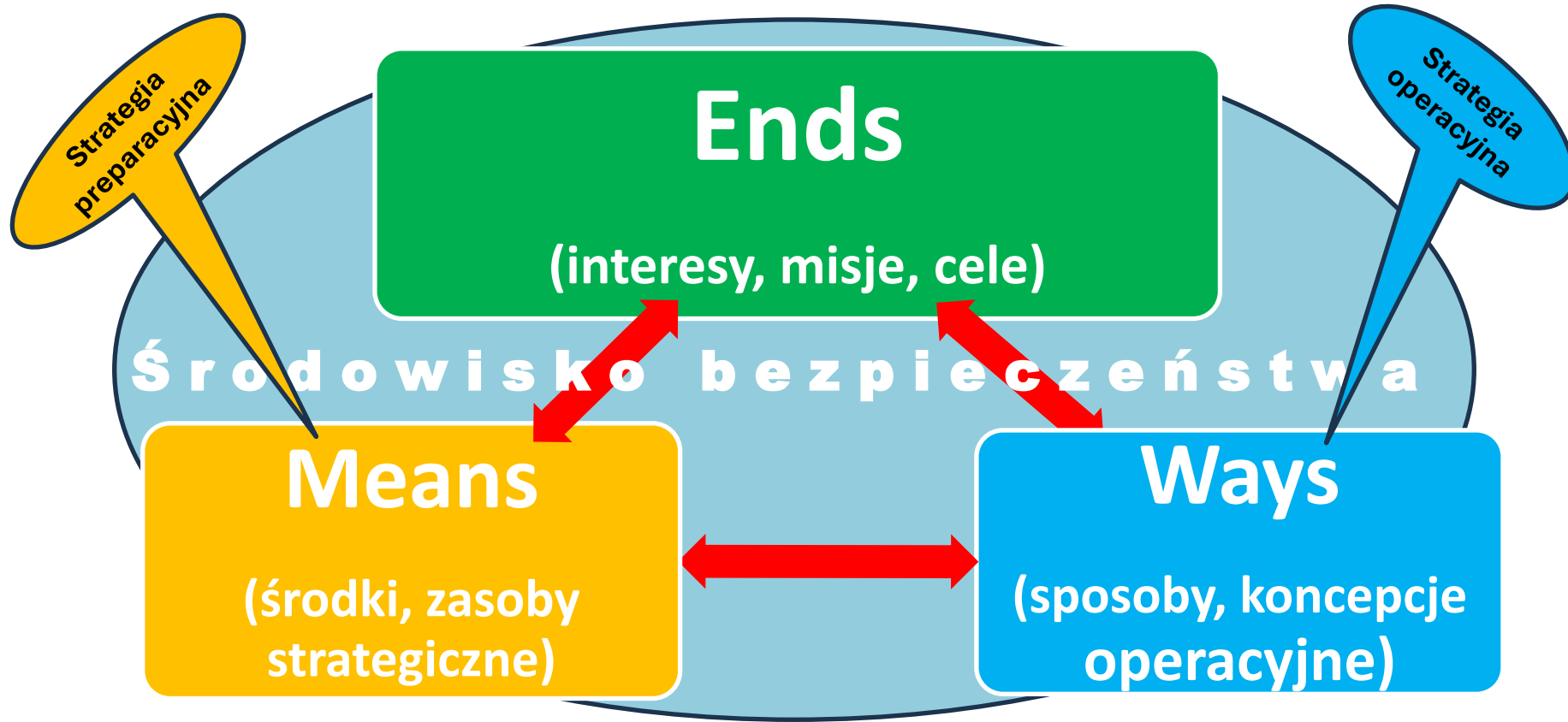
teoria (nauka) i

praktyka (sztuka)

kierowania sprawami bezpieczeństwa danego podmiotu przez **najwyższego (naczelnego) decydenta** (indywidualnego lub zbiorowego), w tym zwłaszcza ustalania **interesów (misji) i celów** oraz **sposobów** (koncepcji) ich osiągnięcia w perspektywicznym **środowisku (warunkach)** bezpieczeństwa i adekwatnego do nich przygotowania potrzebnych do tego **zasobów** (**systemu bezpieczeństwa**)

Strategia jako interaktywny zbiór celów podmiotu, sposobów i środków w konkretnym środowisku

Geneza strategii

- ***Strategia (grec.)*** – dowodzenie siłami zbrojnymi sprawowane przez naczelnego (najwyższego) dowódcę (*strategos – grec.*)
- ***Strategia: przygotowanie i wykorzystanie bitwy dla celów wojny***
- ***Taktyka: uszykowanie na polu walki, prowadzenie bitwy***

Ewolucja strategii

- **Strategia **wojskowa**** – sposób użycia sił zbrojnych jako całości dla celów wojny
- **Strategia **wojenna**** – sposób użycia zasobów danego państwa (koalicji) dla celów wojny
- **Strategia **obronna (obronności)**** – sposób użycia zasobów państwa dla zapobiegania i rozstrzygania konfliktów i kryzysów polityczno-militarnych
- **Strategia **bezpieczeństwa**** – sposób użycia zasobów danego podmiotu dla zapobiegania i rozstrzygania wszelkich konfliktów (kryzysów)

Klasycy teorii strategii

- **Sun Tzu – „psycholog” wojny, lis wojny, strategia pozasiloowych rozstrzygnięć, strategia informacji**
- **Tukidydes – „polityk” wojny, wojna w stosunkach międzynarodowych**
- **Clausewitz – filozof i „fizyk” wojny, strategia masy, energii**
- **Jomini – „matematyk” wojny**
- **Ludendorff – strategia wojny totalnej**
- **Liddell Hart – neo- Sun-Tzu, judo, wytrącenie z równowagi, działania pośrednie**
- **Beaufre, Brodie – teoretycy odstraszania nuklearnego i kompleksowego podejścia (comprehensive approach)**

Klasycy praktyki strategicznej

- **Militiades – Maraton (siła miejsca)**
- **Epaminondas – Leuktry, Mantinea (tworzenie siły)**
- **Aleksander Macedoński (operacje połączone)**
- **Hannibal – Kanny (manewr okrążenia)**
- **Cezar (kampanie)**
- **Napoleon (mistrz manewru: dziel i bij)**

Cykl projektowania strategii bezpieczeństwa

Seneka: Żeglarzu pamiętaj, że jeśli nie wiesz, do którego portu zmierzasz, wiatry pomyślne nigdy nie będą ci wiały

- 1. DIAGNOZA PODMIOTU BEZPIECZEŃSTWA DLA IDENTYFIKACJI JEGO INTERESÓW I CELÓW STRATEGICZNYCH** (**kim jestem, czego chcę: do którego portu chcę płynąć?**)
- 2. OCENA WARUNKÓW (ŚRODOWISKA) BEZPIECZEŃSTWA** (**co mi przeszkadza, a co pomaga w osiągnięciu interesów i celów strategicznych: które wiatry są mi przeciwne, a które pomyślne?**)
- 3. SFORMUŁOWANIE KONCEPCJI STRATEGII OPERACYJNEJ** (**określenie koncepcji mojego działania: jak płynąć, aby wykorzystać maksymalnie wiatry pomyślne, a minimalizować przeciwnne?**)
- 4. SFORMUŁOWANIE KONCEPCJI STRATEGII PREPARACYJNEJ** (**nakreślenie strategicznych priorytetów programu przygotowania sił i środków potrzebnych do realizacji strategii operacyjnej: jaki okręt i załoga są potrzebne do wykonania takiego rejsu w takich warunkach i jak je do tego przygotować?**)

Dwie części (działy) strategii bezpieczeństwa

Strategia operacyjna:

Jak zapobiegać i jak wygrywać/likwidować konflikty/kryzysy, gdy nie uda się im zapobiec

Strategia preparacyjna:

Jak optymalnie przygotowywać zasoby (siły i środki: zorganizowane w system bezpieczeństwa) konieczne do realizacji zadań strategii operacyjnej

Pełny cykl strategiczny w sprawach bezpieczeństwa

Podsumowanie

**Bezpieczeństwo, w tym obronność,
to nieustanny, dynamiczny proces;
a nie stan uzyskany raz na długi
czas.**

**Dlatego dobra polityka
bezpieczeństwa, w tym obronna,
musi być oparta na ciągłości i
przewidywaniu.**